

Izhaja razen ponedeljka
in dneva po prazniku
vsak dan opoldan.

Uredništvo je v Ljubljani,
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Dopise frankirati in pod-
pisati, sicer se jih ne pri-
bdi. Rokopise se ne vrača.

Oglasi: Prostor 1 mm x
55 mm po K 1'20. Uradni
razglesi, poslano ter no-
tice isti prostor K 1'60.
Pri večjem naročilu
popust.

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno-demokratske stranke.

Telefonska št. 312.

Naročnina: Po pošti ali
z dostavljanjem na dom za
celo leto K 240, za pol
leta K 120, za četrt leto
K 60, za mesec K 20.
Za Nemčijo celo leto K 312,
za ostalo tujino in Ameriko
K 360.

Reklamacije za list
so poštne proste.

Upravištvo je v Ljubljani
Francišanska ulica št. 6/L,
Učiteljska tiskarna.

Diktatura klike?

Kar ne morejo priti do besede na-
ši meščanski časopisi in političarji
glede neobzirno oktroiranega pro-
računa, ki nalaga državljanom 16
milijard davkov in med temi štiri in
pol milijarde za vojsko. Do danes še
ne vemo, ali so razočarani ali so za-
dovoljni. Le posamezniki se tuptam
oglašajo in strahopetno majoje z ra-
mai, češ, res, to bo veliko breme, ki
bo postavilo našega kmeta zopet na
beraško palico. Vsi v SI. Narodu
dopovedujejo to narodni predstavnik
g. dr. Puc ter dostavlja, če je vlada
uveljavila proračun z ukazom, je to
storila ne na odgovornost strank,
ampak na svojo osebno odgovornost.

Kaj pomeni ta izjava narodnega
predstavnika?

S tem očitkom je zabrusil narod-
ni poslanec zastopnikom v vladi ne-
iskrenost v lice; očita jim, da se ču-
tijo gospodje ministri kot privilegi-
rana oblast, ki ni odgovorna ne na-
rodnemu predstavništvu ne stran-
kam, dasi obstojata narodno pred-
stavništvo in vlada na podlagi dogo-
vora med strankami in sta torej na-
voro predstavništvo in vlada od-
rodno predstavništvo in vlada od-
govorna svojim mandatarijem, to je
strankam, ki so sodelovale pri dogo-
voru glede ustanovitve te provizo-
rične parlamentarne in administra-
tivne oblike. Danes dejansko se ne
vemo, kdo stoji faktično za tem pro-
računom, ki tako težko obremenjuje
narodno gospodarstvo. G. dr. Puc
priznava še več, pravi namreč: v
kritiki proračuna smo bili solidarni
v. zastopniki vseh v odboru zastop-
nikov slovenskih in hrvaških strank.
Zahtevali so torej vsi člani iz Slo-
venije in Hrvaške v odboru, da se
proračun revidira in popravi, a vlada
ga je enostavno izdala.

Radovedni smo, kaj torej poreče-
jo stranke k temu absolutističnemu
aktu? Kakšna koncentracijska vlad-
a je to, če niti ena stranka, ne kle-
rikalci ne liberalci (pri nas) ne upajo
črtniti besedice proti takemu postop-
anju vlade? Kakor grob molče; ali
se strinjajo s proračunom, z dikta-
tom?

Zdi se nam v tem primeru le
dvoje mogoče: ali se meščanske
stranke strinjajo s proračunom ali je
zadobila na vlado vpliv neka druga
sila, ki se ji stranke ne upajo upreti.
Tretja možnost bi bila le še, da je to
intriga radikalcev, narodnega kluba
in naših klerikalcev, da strnoglavijo
zopet sedanjo vlado, ker domne-
vajo, da imajo premalo vpliva v njej.

Najbolj verjetno se zdi, da delu-
je tukaj tuja sila, klika, ki zaradi si-
cer nesposobnega parlamenta ne mo-
re uveljaviti svojih centralističnih
namenov, pač pa bedi in čaka ugod-
nega trenutka, da okupira vso oblast
in zadiktra nad Jugoslavijo. Fan-
tazija je to; ali kdor pozna zakulisne
igre v Beogradu, ta ne bo prav nič
dvomil, da se delajo priprave za tak
eksperiment.

Predaleč smo morda zašli. Prora-
čun je ono vprašanje, ki nas zanima;
proračun, ki je grozno velik in ki
obremenjuje zlasti našo pokrajino še
znatno huje kakor Srbijo, Makedo-
nijo, Crnogoro, Vojvodino in Bosno.
Če se je oglašil g. dr. Puc, ki pravi,
da bodo novi davki uničili kmeta,
kaj bomo rekli šele mi o delavstvu, o
neimovitih slojeh z družinami?

Govorite, gospodje klerikalci in
liberalci, kako opravičite ta čin svoj-
ih zastopnikov v vladi? Povejte, ka-
ko naj zmaga ljudstvo ta bremena?

Tudi vi ste odgovorni, vaši možje
so v vladi!

Iz Prage.

Praga, 18. avg. 1920.

Poročal sem že, da se spor v če-
škoslovaški socialni demokraciji
glede taktike postopnje. Levico vodi
dr. B. Šmeral, ki se je nedavno vrnil
iz študijskega potovanja po sovjetski
 Rusiji — levica se nagiblje h komu-
 nizmu; desnica ostaja socialno de-
 mokratska. Na čelu „desnice“ stoje
 skoro vsi dosedajni funkcionarji
 stranke, glavno senator dr. Fr. Sou-
 kup, ministri V. Tusar, Habrman,
 Winter, Maisner, Johais, plzenski
 župan Pík ter vsi oni, ki praktično
 delajo od prevrata sem za stranko
 in za državo. Obe grupi sta izdali
 svoja manifesta, v katerih delavstvu
 razlagata svoje stališče. V enem pri-
 hodnjih dopisov se ozrem na vodilne
 misli manifestov.

Blizu se usodepolni strankin zbor,
 na katerem se bo odločila — ne le
 usoda češkega delavstva, ampak celo
 — usoda češke republike. Mogo-

če se Vam bodo zdele te besede pre-
 več pomembne ali celo domišljave —
 ali verujte, da je tako. Delavstvo na
 Češkem je postalo odločen faktor.
 In to socialistično delavstvo, ki je
 dalo iz svojih vrst češkoslovaški vlad-
 di ne-le ministrskega predsednika
 Tusarja, ki z vso spretnostjo vele-
 nadarjenega državnika vodi repub-
 liko v tako težkih časih — ampak
 tudi še druge odlične funkcionarje,
 ki so vsi prišli na visoka mesta iz
 tovarov in delavnic. Tusar je pred 20
 leti bil v trgovini trgovski pomoč-
 nik, Habrman v delavnici, Hampl v
 tovarni itd. — Za strankini zbor se
 vrše velike priprave.

Med levico in desnico stoje po
 sredi tudi odlični možje, ki trde da
 ne škodujejo nobeni resni stranki,
 ako niso njeni pristaši v vseh taktič-
 nih vprašajih edini; glavno je, da so
 edini glede ciljev, ki jih je doseči.

teri se je razvila cela afeta na tako
 senzacionalen način, mi je pa pisar
 prepustil ta spomin.

Tukaj je. Nj to suhoparen prepis
 vprašanj in odgovorov, pisar ga je
 prepletel tudi s svojimi osebnimi
 opazovanji.

Pisarijevo poročilo.

Že eno uro sva bila s preiskoval-
 nim sodnikom v Rumeni sobi. Na-
 vzoč je bil tudi podjetnik, ki je se-
 zidal paviljon po načrtih g. Stanger-
 sona. Podjetnik je pripeljal s seboj
 tudi delavca, G. Marguet je ukazal
 najprej izprazniti sobo, pobrati vse
 s sten ter strgati celo papir z zida.
 Potrkavali smo po zidu povsod ter
 smo se prepričali, da ni nikjer nobe-
 ne odprtine, pregledali smo seveda
 tudi strop in tla, brez uspeha. G.
 Marguet je bil očividno židane volje,
 vedno je ponavljal:

— Kakšna afeta! gospod podjet-
 nik, kakšna afeta! Videli bode, da
 ne izvem nikoli, kako je ušel mori-
 lec iz te sobe! — Gotovo je bil zelo
 zadovoljen, da ne najde resnice.

Med temi sta najpomembnejša pred-
 sednik izvr. odbora posl. Anton Ne-
 mec in glavni urednik glasila „Pra-
 va Lidu“ s. Josif Stivin.

Sodrug Stivin je v današnji št.
 „Prava Lidu“ (dne 18. avg.) napisal
 pomemben članek, kjer razlaga stali-
 šče češkoslovaškega proletarijata
 napram sovjetskij Rusiji. Pravi: „S
 ponosom moramo reči, da je naš če-
 škoslovaški proletarijat stal od prvih
 dni svojega narodno-političnega
 osvobodjenja na strani ruske revolu-
 cijije in da je izvršil vse, da ni bila
 češkoslovaška republika pritegnjena
 v gnusne in zločinske boje proti ru-
 skemu proletarijatu. Takoj po pre-
 vratu smo zahtevali, da pride naša
 sibirski armada brez odloga domov.
 V Narodnem Predstavništvu so naši
 govorniki pri vseh priložnostih svar-
 ilili pred — intervencijsko politiko.
 Polagoma smo pridobili i neproletar-
 ske kroge za to, da bi bila taka po-
 litika za našo republiko samomoril-
 na. Politiko intervencije je pri nas
 zastopal glavno dr. K. Kramář kot
 min. predsednik. Vrgli smo ga. Od-
 kar je za min. predsednika naš so-
 drug V. Tusar, kaže se naša protiv-
 intervencijska politika v dejanjih. Za-
 počelo se je takoj z velikim delom
 povrnitve naše sirske armade. Tu-
 sarjeva vlada je takoj odredila, da se
 naša sirska armada pomakne na
 vzhod ter tako umakne nevarnosti,
 da postane orodje kakakega Kolčakova
 v boju proti sovjetskij Rusiji. Arma-
 di se je strogo zabičalo, da ne pose-
 ga v ruske razmere. Zapadnim drž-
 avam se je takoj in pri vsaki priliki
 jasno povedalo, da ne bo naša repub-
 lika na noben način „intervenicirala“
 proti Rusiji in da težnje dr. K. Kram-
 a so izraz prav male skupine po-
 litične, ki stoji neprijateljsko proti
 naši vladi. Kamen za kamenom smo
 valili od zidov, ki so nas ločili od
 sovjetske Rusije. Zadnji je še, ki ga
 je odvaliti — to je, da stopimo v di-
 plomatično dotiko s sovjetsko Ru-
 sijo.“

In Stivin končuje svoj dobro pre-
 mišljeni članek tako-le: Ako primer-
 jamo delovanje češkoslovaške soci-
 jalne demokracije v tej smeri z
 onim, kar so izvršili socialisti za-
 padnih držav, moremo s poptosom in
 mirno samozavestjo pokazati na vse,
 kar je naš proletarijat izvršil kljub
 krivni in viku meščanske družbe, za
 prospeh sovjetske Rusije.

In res je. Oni, ki le vpijejo, niso
 storili nič; socialisti v češkoslovaški
 vladi pa so smotreno delali in storili
 prav mnogo.

Stivin kaže prav dobro: ako bi ne
 bilo Tusarjeve, to se pravi: socia-
 listične vlade, bi generalji Sirovy,
 Gajba in drugi še izrabljali češko
 armado v Sibiriji proti sovjetskij Ru-
 siji in češka buržoazija bi roko v ro-
 ki šla z antanto, jasen dokument je
 Poljska...

Strankin zbor v septembru bo ze-
 lo zanimiv. Glavna referata sta v

Spomnil se je vendar, da je nje-
 gova dolžnost iskati resnico, pokli-
 cal je orožniškega podčastnika.

Podčastnik, pojte v grad ter
 prosite g. Stangerona in g. Roberta
 Darzaca, da prideta v laboratorij,
 tudi oče Jakob naj pride, vaši ljudje
 naj mi pa privedejo tudi oba vratar-
 jeva.

Pet minut na to, so bili že vsi
 zbrani v laboratoriju. Policijski na-
 čelnik, ki je dospel v tem na Glau-
 diel, je prišel ravno v paviljon. Sed-
 el sem za mizo g. Stangerona,
 pripravljen k pisanju, ko nas ogovo-
 ri g. Marguet na sledeči originalni,
 nepričakovani način:

— Dovolite, gospodje, je rekel,
 ker nas zasliševanje ne dovede ni-
 kamor, opustimo za enkrat zasliše-
 vanje. Ne bom vas klical pred se po
 vrsti: ne. Vsi ostanemo skupaj: g.
 Stangeron, g. Robert Darzac, oče
 Jakob, oba vratarjeva, g. policijski
 načelnik, g. pisar in jaz. Bodimo si
 sedaj enaki, vratarjeva naj izvolita
 pozabiti za trenutek, da sta akratira-
 na. Pogovarjati se hočemo. Poklical
 sem vas, da se pogovarjamo. Naha-

jamo se na lico mesta; o čem naj se
 pogovarjamo, če ne o zločinu? Go-
 vorimo torej o njem! Govorimo o
 tem! Obširno, pametno ali neumno.
 Povejmo si vse, kar nam pade v gla-
 vo. Govorimo brez načrta, ker načrt
 nas ne dovede nikamor! Bog slušaj
 naj nam pomaga! Pričnimo!...

Nagnil se je k meni ter mi rekel
 poltlo:

— Kaj, to je prizor! Kaj mislite!
 Ali bi si mogli kaj podobnega izmi-
 sliti? Iz tega napravim enodejanko
 za Vaudeville.

In zmagoslavno si je mel roke.
 Pogledal sem g. Stangerona.
 Najnovejši poročilo zdravnikov, da
 je gđ. Stangeronova že skoraj iz-
 ven nevarnosti, ni moglo izbrisati na
 njegovem plemenitem obrazu sledov
 globoke žalosti. Misel, da so mu ubili
 hčer, ga je močno potrla. Svetle, mi-
 le oči so mu odsevale v neizmerni
 otožnosti. Večkrat sem imel priliko
 videti v javnosti ga, Stangerona.
 Takoj prvkrat me je ta pogled očar-
 al; bil je to pogled otroka: sanjav,
 vzvišen, pogled velikega iznajditelja
 ali otožnega norca.

rokah tipičnih predstavnikov obeh
 naziranj: dr. Šmerala in Běchyne.
 Oba sta ekstremista. Dr. Šmeral je
 postal levičar glavno vsled gonje,
 ki jo je povzročila proti njemu če-
 ška meščanska javnost po prevratu,
 da je „Avstrijanec“ in da je delal v

Dr. Kukovec ubija osemurni delavnik.

Osrednje društvo lesnih delavcev je
 po svojem zaupniku prejelo naslednji dopis
 Okrajnega glavarstva v Kranju:

St. 18431.

Obvestilo o razsodbi ministrstva za
 socialno politiko.

Na ukaz poverjeništvu za socialno
 skrb od 24. februarja 1920. št. 1192 od-
 redilo je podpisano okrajno glavarstvo z
 odločbo od 27. februarja 1920. št. 3743,
 da je uvesti za gozdne delavce na pose-
 stvu dr. Karola barona Borna pri Sv. Ka-
 tarini osemurni delavnik.

Na pritožbo glavnega poverjenika mi-
 nistrstva za agrarno reformo proti tukaj-
 šnji odločbi, razsodilo je ministrstvo za so-
 cialno politiko z odločbo dne 29. julija
 1920 št. 9561 v predmetu tako-le:

„V smislu § 1 uredb o delovnem ča-
 su z dne 12. septembra 1919. se ugoti pri-
 tožbi glavnega poverjenika ministrstva za
 agrarno reformo v Sloveniji in se razve-
 ljavila izpodbijani odlok okrajnega glav-
 arstva v Kranju št. 2473 z dne 27. februarja
 1920. z naročilom, da zadevo vnovič pre-
 išče in razsodi.“

Razlogi: Naziranje prve in druge
 stopnje, da je predmetno gozdno gospodar-
 stvo industrijskega značaja, in da vsled
 tega velja zanj citirana odločba uredbe o
 delovnem času, je neosnovana in pomotna;
 § 1 omenjene uredbe določa, da veljajo nje
 predpisi:

a) za industrijska, obrtna, rudarska,
 trgovska in prometna podjetja,
 b) za dela te vrste v ostalih podjet-
 jih in

c) za podjetja (točneje obrate) indu-
 strijskega značaja v poljskem in šumskem
 gospodarstvu. Po besedilu in duhu te do-
 ločbe je šumsko gospodarstvo kot tako iz-
 vzeto iz predpisov v uredb o delovnem
 času in veljajo slednji le za industrijska,
 obrtna itd. dela, ki se opravljajo kot po-
 stranski posli v šumskem gospodarstvu n.
 pr. kovaška, kolarska, tesarska dela itd.)
 in za obrate industrijskega značaja v
 šumskem gospodarstvu (n. pr. žage itd.),
 nikakor pa ne za sekanje lesa. Vsled po-
 motnega naziranja, da je predmetno gozd-
 no gospodarstvo industrijskega značaja, je
 ostala ugotovitev dejanskega razmer nepo-
 polna in lo je pred ponovno razsodbo iz-
 popolniti. O tem odloku je prizadete obve-
 stiti s poukom, da proti njemu ni leka. —
 Ministrstvo za socialno politiko.

O tem se obveščajo v smislu odloka
 poverjeništvu za socialno skrb v Ljublja-
 ni od 16. avgusta 1920 št. 192/20:

1. Glavni poverjenik ministrstva za
 agrarno reformo v Ljubljani.

2. Dr. Karol baron Born, veleposestnik
 pri Sv. Katarini.

3. Valentin Vrhunec, kot zastopnik dr.
 Karla barona Bornovih delavcev v Trzinu, s
 pristavkom, da bode izdalo podpisano
 okrajno glavarstvo po ugotovitvi delav-
 skega stann, svoječasno novo odločbo. —
 Okrajno glavarstvo v Kranju, dne 12. av-
 gusta 1920. — Podpis nečitljiv.

Tako pravi Salamonska razsodba mihi-
 stra za socialno politiko dr. Kukovca. Ta
 ne dobimo iz Beograda ničesar pametnega,
 to vemo že precej časa. Gorenja razsodba
 pa dela g. Kukovcu vso čast, in uverjeni
 smo, da bi se mu šli Bornovi „golcarji“
 čisto gotovo osebno zahvaliti za njegovo
 naklonjenost, da ni Korošec tako podražil
 železnice.

Znano nam je že dalje časa, da hodi
 g. Born okolo oblasti z raznimi prošnjami
 in grožnjami, da se pri njem ukine osem-
 urni delavnik. Možu se dolgo časa ni po-
 srečilo. Slednjič se mu je prilika ponudila,
 da je vstopil kot delničar k znani banki v
 Prešernovi ulici, kjer so njega, trdega
 Nemca, sprejeli v svojo sredo ljubljanski
 rodoljubi Knez, P. Kozina in podobni. Zna-
 no nam je tudi, da imajo ti liberalni mo-
 gotci velik vpliv na poverjeništvu za
 agrarno reformo. Nam je popolnoma raz-
 umljivo, da se je g. Bornu sedaj, ko ima
 močnejše zaščitnike v liberalih, postalo
 vpreči poverjeništvu za agrarno reformo
 za svojo nakano, in se po vsem tem prav-
 nič ne čudimo, da se je linenovano pover-
 jeništvo zavzelo za velekapitalista Borna,
 med tem ko prošnje delavcev v raznih
 nujnih zadevah meče v koš. Če je tako po-
 stopanje objektivno, prepustimo v sodbo
 javnosti. Domoljubimo si pa tukaj povedati
 svoje ponižno mnenje v tej zadevi.

Če bi se poverjeništvu za agrarno re-
 formo potrudilo, predno je odposlalo svojo
 pritožbo na ministra, na lice mesta, tedaj
 bi se po našem mnenju brez posebnih težav,
 lahko prepričalo, da je lesno podjetje g.
 barona Borna industrijsko. Kajti tako mo-
 derno uvedeno lesno industrijo, kot jo ima
 g. Born, ima le malo kdo v Sloveniji. Če pa
 je to poverjeništvu prišlo do zaključka
 kljub vsem navedenim dejstvom, da seka-
 če ni smatrati kot del te industrije, si je s
 tem pridobilo nesmrtno slavo za svojo ne-
 zmarnost. Kaj se pravi podaljšati delavni
 čas tej kategoriji, bi poverjeništvu lahko
 zvedlo najbolj od šumskih delavcev samih
 če bi se do njih potrudilo. Toda tako težav-
 nega dela se od poverjenika seveda zahte-
 vati ne more. Res je, da je delo zunaj v
 šumi telesu manj kvarno, kot v zaduhli de-
 lavnici. Toda pozabiti se ne sme, da je to
 delo tako naporno, v zimskem času pa
 vsled kratkega dne pri nočnem delu smrt-
 no nevarno, da osemurno delo popolnoma
 zadostuje. Zato je vsako podaljšanje delav-
 nika skratka nedopustno. Naravnost zločin-
 stvu.

*) Opozorjam čitatelja, da prepi-
 sujem samo pisarjeve spomine. Niče-
 sar nisem hotel črtati niti na njihovi
 obširnosti niti na njihovem veličan-
 stvu.

LISTEK.

Skrivnost „rumene sobe“.

Francosko spisal Gaston Leroux.
(Dalej.)

XI.

Kjer razloži Friderik Larsan, kako
 je mogel pobegniti morilec iz Rum-
 ene sobe.

Med množico papirjev, doku-
 mentov, spominov, časopisnih poro-
 čil in sodnijskih aktov, ki sem jih
 imel priliko pregledati pri sestavi
 „Misterija Rumene sobe“, je med naj-
 zanimivejšimi poročilo o zaslišanju
 prič, ki se je vršilo to popoldne v la-
 boratoriju profesorja Stangerona
 vpričo policijskega načelnika. To
 poročilo je spisal pisar g. Maleine, ki
 se je pečal, kakor preiskovalni sod-
 nik, v prostem času tudi z literatu-
 ro. Ta odlomek bi moral priti v knji-
 go, ki sicer ni izšla, kateri pa je bil
 namenjen naslov: Moje zaslišbe. Ne-
 kaj dni po sodni obravnavi, pri ka-

ali na poleg njega njegova hči, ni-
 kdar se nista ločila; kakor so pra-
 vili, sta si delila tudi znanstveno de-
 lo že več let. Ta devica, ki je imela
 takrat petintrideset let, prisodilji bi ji
 kvečjemu trideset, popolnoma po-
 svečena znanost, je vzbujala še ved-
 no občudovanje vsled svoje nebeške
 lepote, nedotaknjene, brez gube:
 premagalka časa in ljubezni. Kdo bi
 mi takrat rekel, da jo bom videl v
 kratkem na njeni postelji, na pol
 mrtvo, kako nam s težavo pripove-
 duje o najpoddnejšem in najtajnstve-
 nejšem zločinu, kar sem jih spoznal
 v svoji službi? Kdo bi mi rekel, da
 se bom nahajal ta popoldan v labo-
 ratoriju z obupanim očetom, ki si
 zastoni polizkušna razložitja, kako mu
 je mogel uiti morilec njegove hčer-
 ke? Čemu je to tiho delo, v za-
 puščenem kotičku gozda, če vas ne

A. Adamič.

Po desetih letih.

(Dalje.)

Človeško srce je labirint. Kdo pozna vsa njegova potočja? Izgubljenec je ugledal luč, veren je stopal za njo. Njen glas, njegov glas, vse kretanje, brzina udarcev srca, stiki rok — kar se je izvršilo v razdobju toliko in toliko let, vse so bile le mučne, grde, daveče sanje... Presunilo in pretreslo ga je tako, da je izpregovoril z globokim prepričanjem besede: — Jaz te še vedno ljubim...

Le polagoma se je ona pomirila, naposled je verovala tudi ona... Med ljubimkanjem in šepetanjem se je udobrovoljila, šalila, čebnela je kot otrok:

— Bodi še ti dobre volje, zdaj, ko sva oba tako srečna!

Nasmehnil se je prisiljeno, kajti v srcu mu je odmevalo venomer krikoma, jadro: O Bog, o Bog, kaj sem zavrzel in za vedno!

Znočilo se je. »Grosslupp—Grosuplje!« Sunek. Oba sta planila pokonci. Kako hitro!

In ločiti se morata? Da... Stopila sta iz vlaka, hodila sta v temi, za vlakom tja in nazaj, držala sta se za roke.

— In kakšna je tvoja žena? Koliko otrok imaš? Sele zdaj ga je vprašala.

— Imam ženo in dva otroke, je odgovoril, kot bi priznal skesano svoj greh.

— Dva otroka?

— Kot ti...

— Se boš nerad, težko ločil od nje — od otrok?

— In ti?

Oba sta molčala.

— V soboto te pričakujem.

— Pridem zagotovo.

— In kam bova šla?

Premišljeval je: Kam? ... Vojska je, meje so zatvorjene na vseh vogalih... Naglas je pristavi:

— Na Rusko... Vojašine sem prost, dokumente imam... ali v Romunijo... Brez skrbi...

Cer nič je moral vstopiti, Ana je moral počakati vlaka za nazaj v Ljubljano. Poslavljala sta se.

— Pojdi z menoj nazaj, pojdi, pojdi... vrneš se jutri, da urediš...

Omahoval je trenutno, toda odolel je junaško zapeljivemu vabilu.

— Ne, ne, v soboto... za vedno...

Ni mu hotela izpustiti roke, še ob vlaku je tekla nekaj časa. Dolgo se je stala potem na mestu kot vkovana, mahala je z robcem v slovo. Tema je pogoltnila vlak, brezdanja noč je ugrabila tudi njej dragega — za vedno.

Cer nič se je vozil domov, srečen in žalosten obenem: žrtve žestokega, divjega srčnega boja; kar na mestu bi umrl. Ljubil je vedno površno, za kratek čas. V nikdar brzani sli po uživanju se je čestokrat vdajal izgredom; njegovemu nekdanj krepkemu in sočnatemu telesu se je vedno hotelo le sirove materije — vse dotle, da je izpoznal njo, nedolžno sedemnajstletno nenavadno lepo dekle: Ano. Vzljudil jo je. Zdelo se mu je pa naposled, da se je le naveličal; tudi se ni prilegalo njegovemu socialnemu stališču, da bi poročil — modistko. Podčrtavam, da se mu je le zdelo, kakor bi je več ne ljubil; mislil je pa ven-

dar ves čas nanjo z nekako bolešno otožnostjo, tudi ko se je ženil. Ko so ga predstavili iz glavnega mesta, je nekaj tednov še vedno obiskoval svoje dedke; dopisovala sta si nekaj mesecev, nakar je on nemudoma utihnil. Njenih pisem ni odpiral, sežgal jih je. Ana se je kot prevarano dekle jadila, jokala je noč in dan, žalovala je, končno se je umaknila iz mesta. Cer nič je ni videl do zadnjice.

Zdaj se je vozil domov. Na levo od njega sta sedela dva sopotnika, neka dama in gospod; to ga je ženiralo, najrajši bi bil zopet sam; motila sta ga s svojo govorico. Zdel je na svojem sedežu, mežal je, v ušesih mu je brnelo, pelo je vlaku, odmevalo je žalostno, monotono: moj, moj, moj Stane... Govorica one dame ga je spominjala nje, oziral se je kot bi slišal njen glas in zopet je zamežal. Čul je prav razločno njen jok, njen smeh. — Moj Bog, kaj sem zavrzel! Kaj sem učinil! Kes in stidi nad samim seboj sta ga pekla, žgala. Vse, vse bom še popravil... Zravnil se je, stopil je k oknu. Nad Gorjanci se je zasvetilo, zaplapolalo je v velikem, žarečem

loku. Ustrašil se je, zmisli se je Aleksandrovih verzov: ... in nič več ne povrne se, kot zvezda, ko utrne se...

Na kolodvoru ga je pričakovala žena.

Tri dni se je poslavljalo od vsega, kar mu je bilo drago in ljubo. Ženo je izbegaval, sovražil jo je; tudi je zahteval z osornim glasom, naj mu pripravi v drugi sobi, v jedilnici posteljo, pa jo naj magari zastavi s španskim zaslonom, če bi bila le preočita. Trdil in zadiral se je, da ga muči glavobol, da je ves nervozen in mora živeti v absolutnem miru.

Izdajatelj: Ivan Mlinar.
Odgovorni urednik: Iak. Vehovec.

**Kupim vsako množino
činka in svinca
po najvišjih cenah.
M. Ussar, kleparnica,
Maribor, Schifferjeva ulica 17.**

Mariborska eskomptna banka, Maribor,

Tegetthoffova ulica 11

Podružnici: MURSKA SOBOTA in VELIKOVEC

prevzema denarne vloge in izvršuje vsakovrstne bančne posle

- - pod najugodnejšimi pogoji. - -

Inserirajte v „NAPREJU“

MONSIEUR! MADAME!

Pour votre toilette prenez de:

GOSPODI! GOSPODI!

Za Vašo toiletto jemljite

Eau de cologne -Driay- kolinsko vodo

en litre et flacon de 120 g

v litrih in steklenicah po 120 g

Vente en gros pour SHS

Prodaja na debelo v SHS

Ljubljana **R. Driay**, Pred Skofijo 21 Ljubljana

Zopet

ogromno pošiljatev manufaktur naravnost iz inozemstva je prejela tvrdka R. Stermecki v telju, in sicer volne, čelije, tiskanine, etamina, batista za ženske obleke, sukna kamgarni in hlačevine za moške obleke, belega in pisanega platna za perilo, klota, cvilhe, robce, svilu in še mnogo raznega družega blaga, katero se prodaja, zaradi nakupa v velikanski množinah po čudovito nizkih cenah. Razen tega, vedno velika zaloga lastnega izdelka srajc, predpasnikov, bluz, kril, ženskih, moških in fantovskih oblek, po zelo nizkih cenah. Čevlji, ženski, moški in otroški vedno v velikanski zbirki, pristno ročno delo od lastnih čevljarjev.

Ilustrovani cenik zastoj! Na debelo samo v I. nadstropju

VELETRGOVINA R. STRMECKI CELJE ŠT. 314, Slovenija.

Najbolje se priporoča

Hotel Sv. Janez

ob Bohinjskem jezeru za bivanje po seziji.

Krasne sobe s 30% popustom.

Izvrstna kuhinja.

ZLATOROG MILO

je najboljša in najcenejša. Dobiva se povsod.

Kristalno sodo, sveče in Prva mariborska toaletno milo izdeluje: varna mila, Maribor.

Zaloga in zastopstvo za Kranjsko: R. BUNC in drug, Ljubljana, Gosposvetska c. 7.

Hitro, dokler traja zaloga!
Vinogradiški, poljedelci, trgovci.
Hitro!

Tlačilnice za grozdje
Tlačila za grozdje
Slamorenice
Sekala za repo
Stroji za ruženje koruze
Veterinice
Mlatilnice
Gonilnice za dvouprego itd.
prodaja na debelo in drobno, vedno po najnižjih cenah.

„SMEV“ TOVARNA STROJEV
v Bjelevaru.

Zahtevajte cenike! Zahtevajte ponudbe!

Proda se izvoza prosti

stroj

za cestni hrušč
(Schotterquetsch - Anlago). Spособen za železnico, večje podjetje ali mestno občino. Resni kupci dobijo natančne podatke pri g. V. Mussnig, sanatorij Eggenberg pri Gradcu.

Naročajte „NAPREJ“.

Tovarniška zaloga

Marja Tičar,

Ljubljana

Selenburgova ulica.

== papirja ==

== in razglednic ==

Suhe gobe

laneno seme, kumno ter vse druge deželne pridelke kupuje trgovina s semeni: SEVER & Komp., Ljubljana, Wolfova ul. 12.

Iščem učitelja za francoščino za takoj. Ponudbe pod „Francoščina“ na upravo „Napreju“.

STAMPILJE
iz kavčuka
Ciril Sitar
LJUBLJANA
Sv. Petra cesta 13.

COSULICH - LINE TRST - NEW - YORK.

Odpliv parnikov iz Trsta:

8. septembra ARGENTINA,
20. septembra PRESIDENT GRANT,
8. oktobra PRESIDENT WILSON,
16. oktobra BELVEDERE,
31. oktobra ARGENTINA,
3. novembra COLUMBIA.

Odhod iz Ljubljane 3 dni poprej.

Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slovenije pripravlja edinole:

Simon Kmetec, Ljubljana,
Kolodvorska ulica 26.

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

Konsum. društvo za Slovenijo

sprejema v svojem hranilnem oddelku

hranilne vloge

in jih obrestuje po čistih

4%

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih

4 1/2%

Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

1. V Spodnji Siški v Ljubljani.
2. Na Glincah pri Ljubljani.
3. V Ljubljani, Bohoričeva ul.
4. V Ljubljani, Sodna ulica.
5. V Ljubljani, Krakovski nasip
6. Rožna dolina (obč. Vič).
7. V Trzinu na Gorenjskem.
8. Na Savi (obč. Jesenice) Gor.
9. Na Jesenicah (pri Ferjanu).
10. Koroška Bela-Javornik.
11. Borovnica.
12. Radovljica.
13. Kranjska Gora.
14. Mojstrana.
15. Celje.
16. Šoštanj.
17. Guštanj, Koroško.
18. Prevalje.
19. Mežica.
20. Crna L.
21. Crna H.
22. Maribor.
23. Lillja.
24. St. Lovrenc na Poh.
25. Kamnik.
26. Pragersko.
27. Križe pri Trzinu.
28. Sv. Ana pri Trzinu.
29. Gorje pri Bledu.
30. Store pri Celju.
31. Fala nad Mariborom.
32. Ruše nad Mariborom.
33. Pliberk, Koroško.
34. Rogaska Slatina.
35. Radeče-Zidanmost.
36. Poljčane.

Se podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spod. Siška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljatev pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.

Sodrug!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!

Zadružniki!